

10IN007002

Veluwe
Zeeuwse Eilanden
Zeeuws-Vlaanderen
Zuidzeeland

Velt en Vecht
Vallei & Eem
De Stichtse Rijnlanden
Schieland en de Krimpenerwaard

Roer en Overmaas
Rivierland

Rijnland
Reege en Dinkel
Rijn en IJssel

Noorderzijvest
Peel en Maasvallei
Hunze en Aa's

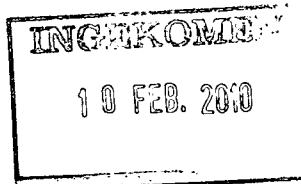
Hollandse Delta
Hollands Noordkwartier

Groot Salland
Fryslân

Amstel, Goot en Vecht
Bijla Buitendijks
Brabantse Delta
Delfland
De Dommel

VAN WATERSCHAPPEN

Agendapunt
8a

Bezoekadres
Koningskade 40
2596 AA Den Haag
Postadres
Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Telefoon
070 351 97 51
Fax
070 354 46 42

De leden-waterschappen

datum	ons kenmerk	contactpersoon
10 februari 2010	53184 EL	N. Mol
bijlage(n)	uw kenmerk	e-mail
1	-	nmol@uvw.nl
betreft		doorkiesnummer
voorstel nieuwe inrichting waterschapsverkiezingen		070 351 97 45

Geachte leden,

In augustus 2009 heeft het bestuur van de Unie van Waterschappen, naar aanleiding van de evaluatie van de Waterschapsverkiezingen, de Tijdelijke Adviescommissie Verkiezingsvarianten (TAV) ingesteld. Deze commissie kreeg als opdracht een advies uit te brengen over de toekomst van de verkiezingen. Voor de samenstelling van deze commissie hebben wij de zes grootste in de waterschappen vertegenwoordigde politieke partijen en belangengroepen, en drie organisaties die bestuursleden voordragen voor geborgde zetels, verzocht een lid voor te dragen die actief is als waterschapsbestuurder. Mevrouw Annemarie Moons, dijkgraaf van het Waterschap Vallei & Eem, is voorzitter van de TAV. De instelling van de TAV is besproken tijdens de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen in september 2009.

Op 4 januari 2010 heeft het bestuur het verzoek van de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat ontvangen om binnen een maand een visie op de toekomstige inrichting van de waterschapsverkiezingen te geven. De TAV heeft op 28 januari haar advies uitgebracht aan het bestuur van de Unie van Waterschappen. Op basis van dit advies hebben wij per brief de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat vandaag ingelicht over onze visie op de toekomstige inrichting van de waterschapsverkiezingen. Als bijlage bij deze brief ontvangt u dit advies.

Hoogachtend,

ing. H. Kraaij
Directeur

UNIE VAN WATERSCHAPPEN

De Unie van Waterschappen is een samenwerkingsverband van waterschappen in Nederland. De Unie van Waterschappen is een vereniging van waterschappen die samenwerken op het gebied van waterkering, waterhuishouding, waterverzuivering, waterbeheer en waterwetgeving. De Unie van Waterschappen is een vereniging van waterschappen die samenwerken op het gebied van waterkering, waterhuishouding, waterverzuivering, waterbeheer en waterwetgeving.

Bezoekadres
 Koningskade 40
 2509 AA Den Haag
 Postadres
 Postbus 93218
 2509 AE Den Haag
 Telefoon
 070 351 97 51
 Fax
 070 354 46 42

Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat
 mevrouw J.C. Huizinga-Heringa
 Postbus 20901
 2500 EX DEN HAAG

Datum
 4 februari 2010

ons kenmerk
 53079/RC

contactpersoon
 N. Mol

Betreft
 voorstel nieuwe inrichting waterschapsverkiezingen
 uw kenmerk
 VENW/DGW-2009/1671

e-mail
 nmol@uvw.nl

doorkiesnummer
 070 351 7 45

Geachte mevrouw Huizinga,

Op 4 januari 2010 heeft u ons per brief verzocht onze visie op de toekomstige inrichting van de waterschapsverkiezingen te geven. De Unie van Waterschappen heeft, volgend op de publicatie van het evaluatierapport 'Samen naar Beter', een standpunt namens de waterschappen gepubliceerd over deze evaluatie. In dit standpunt hebben wij, voor toekomstige waterschapsverkiezingen, de voorkeur uitgesproken voor directe verkiezingen. Naar onze mening waren er twee manieren om deze directe verkiezingen goed te organiseren, ofwel via de combinatie van verbeterd briefstemmen met internetstemmen, ofwel middels een stembusgang tegelijkertijd met de gemeenteraadsverkiezingen.

In augustus 2009 hebben wij de Tijdelijke Adviescommissie Verkiezingsvarianten ingesteld. Deze commissie kreeg de opdracht een advies uit te brengen over de toekomst van de waterschapsverkiezingen. Voor de samenstelling van deze commissie hebben wij de zes grootste in de waterschappen vertegenwoordigde politieke partijen en belangengroepen, en drie organisaties die bestuursleden voordragen voor geborgde zetels, verzocht een lid voor te dragen die actief is als waterschapsbestuurder. Onder voorzitterschap van mevrouw Annemarie Moons, dijkgraaf van het Waterschap Vallei & Eem, heeft deze adviescommissie een advies uitgebracht. Het bestuur van de Unie van Waterschappen steunt de adviescommissie in het door haar uitgebrachte advies en neemt deze over.

In deze brief leest u onze visie en de argumenten op basis waarvan wij zijn gekomen tot deze visie.

Het waterschap

De Unie van Waterschappen is van mening dat een waterschap als zichtbare partner in gebiedsprocessen moet functioneren. Een waterschap is een functionele democratie. Inwoners moeten invloed kunnen hebben op de strategische keuzes die worden gemaakt in hun waterschap. Het zijn immers de inwoners die middels belastingen de beschikbare financiële middelen van het waterschap beschikbaar stellen. Toekomstige ontwikkelingen die optreden als gevolg van de klimaatverandering, en de investeringen die daarmee gepaard gaan, rechtvaardigen deze invloed des te meer en vragen om bestuurlijke slagkracht tot in de haarvaten van het watersysteem en de waterketen. De waterschappen kunnen die slagkracht bieden op lokaal en regionaal niveau.

Bescherming tegen water is kostbaar. Schoon water is schaars. Omgaan met water vraagt beleid waarvoor strategische keuzes moeten worden gemaakt. Bewoners, bedrijven, boeren, recreanten en de natuur moeten in een gebied het water met elkaar delen. Zij moeten ook de kans krijgen verantwoordelijkheid te nemen voor de strategische keuzes die worden gemaakt over waterbeleid. De keuzes die over water moeten worden gemaakt, verschillen sterk per gebied. In kustgebieden spelen andere problemen dan in de gebieden waar het water ons land binnenstroomt. Toch kijken waterschappen verder dan hun eigen gebied. Gezamenlijk hebben zij de schouders gezet onder grote projecten, zoals het Hoogwaterbeschermingsprogramma en Ruimte voor de Rivier.

Directe verkiezingen

Voor het kiezen van een waterschapsbestuur zijn verschillende vormen en varianten mogelijk. Er kunnen daarbij twee hoofdvormen worden onderscheiden: directe verkiezingen en indirecte verkiezingen. Bij directe verkiezingen kunnen kiezers rechtstreeks een stem uitbrengen op kandidaten voor het waterschapsbestuur voor de categorie 'ingezetenen'. Een aantal varianten is mogelijk om directe verkiezingen te organiseren. Tijdens de afgelopen verkiezingen is gebruik gemaakt van briefstemmen, maar in het verleden is bijvoorbeeld ook gecombineerd met de gemeenteraadsverkiezingen via de stembus gestemd voor bepaalde waterschappen. Zelfs met telefonisch stemmen is in het verleden ervaring opgedaan.

De Unie van Waterschappen is van mening dat de wijze waarop de Waterschapsverkiezingen 2008 zijn georganiseerd, middels briefstemmen, door de gehanteerde technische uitvoering niet moet worden herhaald. De relatief lage opkomst, de twijfels over de veiligheid en het hoge percentage ongeldige stemmen hebben het imago van de waterschappen geschaad. In het licht van deze ervaringen pleiten wij voor onderbrenging van de waterschapsverkiezingen in de Kieswet en het betrekken van de expertise van de Kiesraad bij de volgende waterschapsverkiezingen.

Stembusstemmen

In september 2007 heeft de commissie Korthals Altes het rapport "Stemmen met Vertrouwen" uitgebracht. In de conclusies van het rapport schrijft de commissie dat het verkiezingsproces moet voldoen aan de volgende waarborgen: transparantie, controleerbaarheid, integriteit, kiesgerechtigheid, stemvrijheid, uniciteit en toegankelijkheid. Deze waarborgen vormen volgens de commissie het toetsingskader voor de bestaande en toekomstige vormen van stemmen. De commissie concludeert dat alleen bij het stemmen in een stemlokaal in voldoende mate aan al deze waarborgen kan worden voldaan. De Unie van Waterschappen deelt deze conclusie van de commissie Korthals Altes. Indien gekozen wordt voor een vorm van directe verkiezingen, pleiten wij voor directe verkiezingen middels een stembusgang.

Combinatie

De Unie van Waterschappen is van mening dat deze verkiezingen bij voorkeur tegelijkertijd met de gemeenteraadsverkiezingen moeten worden georganiseerd. Een combinatie van verkiezingen levert naar onze mening meerdere voordelen op. Kiezers worden met een combinatie van

verkiezingen ontlast van een extra stembusgang voor de waterschapsverkiezingen. Daarbij levert de combinatie ook een kostenvoordeel in de organisatie van de verkiezingen op.

Indirecte verkiezingen

De Unie van Waterschappen sluit invoering van indirecte verkiezingen niet ten principale uit. Wij constateren dat in de politiek op dit moment een voorkeur geldt voor het invoeren van indirecte verkiezingen.

In het geval van indirecte verkiezingen worden de leden van een waterschapsbestuur niet rechtstreeks gekozen door de kiezer, maar door de leden van een ander volksvertegenwoordigend orgaan. Dat kan door leden van de gemeenteraad of door leden van provinciale staten. De Unie van Waterschappen geeft voorkeur aan verkiezing van het waterschapsbestuur door de gemeenteraad. De leden van de gemeenteraden kennen door een hoger opkomstpercentage een groter mandaat van de Nederlandse kiezer. Daarbij kennen gemeentebesturen naar de mening van de Unie van Waterschappen de waterschapperelateerde belangen van de kiezer beter, omdat zij zelf actief zijn in de leefomgeving van de kiezers en veelal samenwerken met het waterschapsbestuur om deze waterbelangen te dienen. Vooral de toezichthoudende taak van de provincies op de waterschappen vormt ten slotte een belemmerende factor voor het laten kiezen van de waterschapsbesturen door de provinciale staten.

Ervaringen met indirecte verkiezingen zijn zowel positief als negatief. Indirecte verkiezingen kosten weinig geld en zijn eenvoudig te organiseren, verkiezing vindt immers plaats tijdens een vergadering van het volksvertegenwoordigend orgaan dat is aangewezen om de leden van het waterschapsbestuur te kiezen. Door het systeem van indirecte verkiezingen is echter in het verleden een zeer gesloten bestuurderscultuur in de waterschappen ontstaan. Voor gewone burgers was het lastig om verkozen te worden in het waterschapsbestuur, omdat bestuurders meestal werden verkozen vanuit colleges of gemeenteraden. Een directe band tussen waterschapsbestuurders en inwoners van een gebied bestond niet. Deze gesloten bestuurderscultuur is één van de redenen geweest om in de jaren '90 van de vorige eeuw te breken met dit systeem. Een model voor indirecte verkiezingen zal zoveel mogelijk de herhaling van een gesloten systeem moeten voorkomen. Dit is mogelijk door bijvoorbeeld te verbieden dat leden van de gemeenteraad ook actief zijn als waterschapsbestuurder. Desalniettemin zal bij herinvoering van een systeem van indirecte verkiezingen de directe band tussen kiezer en gekozenen worden verbroken.

Bij de Waterschapsverkiezingen 2008 is het lijststelsel ingevoerd. De Unie van Waterschappen is van mening dat, door het betrekken van belangenbehartigers en partijen middels een lijststelsel bij de waterschapsverkiezingen, sprake is van verlevendiging van de dynamiek in de waterschapsbesturen. Meer organisaties dan ooit in het verleden zijn nu direct betrokken bij het waterschapsbestuur. Deze ontwikkeling komt de kwaliteit van de waterschapsbesturen ten goede. Ook heeft het lijststelsel gezorgd voor vereniging van waterspecifieke kandidaten en groeperingen, zoals Water Natuurlijk en de Algemene Waterschapspartij.

Deze partijen zijn echter uitsluitend actief in de waterschapsbesturen en kennen geen partner binnen andere volksvertegenwoordigingen. Bij invoering van een systeem van indirecte verkiezingen zijn deze groeperingen gedwongen aansluiting te zoeken bij een lokale of landelijke politieke partij die hun kandidatuur wil steunen. Dit zou eventueel kunnen door het aangaan van lijstverbindingen, maar lokale politieke partijen acteren in de algemene democratie en waterpartijen in de functionele. Dit maakt een lijstverbinding op voorhand moeilijk en onlogisch.

Toekomst

Indirecte verkiezingen zijn eenvoudig te organiseren en minder kostbaar dan directe verkiezingen. Bij directe verkiezingen heeft de kiezer echter rechtstreeks invloed op de samenstelling van het waterschapsbestuur en het strategisch beleid van het waterschap. De Unie van Waterschappen hecht aan deze directe relatie tussen de kiezer en het waterschapsbestuur een grote waarde. In het licht van de toekomst, waarin de invloed van water op ons land alleen maar zal toenemen, neemt de waarde van deze directe relatie alleen maar toe. Wij geven daarom voorkeur aan een vorm van directe verkiezingen, boven een vorm van indirecte verkiezingen. Wij adviseren u daarbij te kiezen voor een vorm van stembusverkiezingen, tegelijkertijd met de gemeenteraadsverkiezingen.

Hoogachtend,

mr. drs. P.C.G. Glas
voorzitter

